

—Beeee ---»; amb l'embriuc llançat al monstre «el porrà menar cap aquí, i te seguirà com un *xotet* de cordeta», rondalla d'AMAlcover (BDLC xvi, 132).

Ja en la primera estada a Mallorca anotava jo a Sóller: «*šót* 'xai, anyell': diferent del CHOTO cast., que a Mall., com pertot en cat., es diu *cabrit*» (1953); 'moltó' a Manacor (BDLC vii, 57). La toponímia menor ens en dona molts casos: «Es Portell *dəč èčits*»: a la sortida de Deià; a Llucmajor sol, sengles sementers *Sa Tanca dəč èčt* a Vallgornera i a Puig-de-ros (1964). De Men. (igual que *AlcM*), no en tinc notícia més que en el que sembla ser-ne una translació figurada: «--- sa madona va dormir com un *xot* i, com no hi sentia, no s'entemé de rès», Camps Merc. (Folk. II, 53); tanmateix: «*xot*: choto, cabritillo, *chevreau de lait*, hedulus», FebrCard. (tot i que és altra cosa que a Terra Ferma, i que no ho troba en Belv. ni Lab.).

En canvi, en lèxics del Princ. el mot no fou registrat fins al Bulbena (1905): «*xot*: chevreau de lait, *choto*», d'on «*xot*: zicklein», Vogel. «*Xot*: cabrit qui mama; s'usa dins tot --- el Principat (Mn. Griera)», AMAlcover (BDLC ix, 1917, 139); però en realitat, segons Amades, es diu del cabrum en el Migjorn, i dels ovins en el N.; a Vallcebre, del marranet que encara no procrea; i a Ripoll, del vell que ja no pot; anàlogament, *22* del boc massa jove, a Poboleda, i del massa vell a Tortosa, Xerta i Beseit; i *xota* la cabrida (BDC xix, 281). En ross. no puc assegurar que vingui d'això (cf. supra) el nom del *Mas dəč šóts* [notem ó = cat. or. ρ, ross. ú = or. ρ]: la denominació popular avui, a Nefiac *30* (1960), del que se solia anomenar Mas Condami.

Des de l'Ebre cap al S., és *xoto* amb -o, terminació potser d'herència morisca-mossàrab² o potser amb un valor hipocorístic paral·lel al dels NPP *Nelo*, *Ximo* etc. (al capdavant tot és u): «*xoto* m. boc jove inservible encara per a la reproducció» Gandesa (Amades, *Excursions* III, 191). Igual, en el val. central, *čóto*, J. G. M., 1936; «*xoto*: el cabrit que corre el primer any» Benicàssim --- Alcoi (BDLC ix, 237). D'aquí NLL i de plantes silvestres: *Corral des čótos* a Bocarient (1960); *barba 'e čóto* Vall d'Uixó, en la qual reconec la 'cosconilla' a Olocau del Rei (1961); *botja dels čotčts*: en veiem per la muntanya, a Vallada, entremig de *rome-ro* i *čentiskle* (1962).

Per a les formes de les altres llengües hispàniques, remeto al DECH. A la Vall de Tena, en particular a Sallent de Gállego, *chotos*, usat especialment per cridar-los; i com a terme acariciatiu, sobretot quan els han d'agafar per posar-los l'esquella (*eskila*), 1966. A penes cal repetir ací que tots els lingüistes estem d'acord a rebutjar, com absurda fonèticament i desencaminada en tots sentits, l'etimologia *SÜCTARE (derivat de SUGERE 'mamar'), acceptada per gent impreparada com GdDiego.

DERIV. directes o de la mateixa arrel expressivo-onomatopeica: *Xotada* [DAG]. *Xotar*, en el sentit de 'mamar', no n'hi ha testimonis seguts en català; a Ribagorça l'usen en el sentit de 'traspuar': en unes roques l'aigua *ba čótán* StEsteve del Mall (1957). *Xutar* 'cantar (la xibeca etc.)' ross.; *xutejã* id., tarrag. *Xute-*

ta 'gripau'. *Xotinar* «avesar un be a mamar d'una ovel·la que no és sa mare ---» Manacor (BDLC vii, 56). +*Xotera* (č-) aplicat a una mena d'àguila, val.: «les àguiles reals o *joteres*», MGadea (T. del Xè I, 115), segurament perquè s'emporten i devoren cabrits. *Xotassa*. *Xotxa* eiv. (BDC xxiv, 61).

Altres noms d'ocell de formació anàloga a *xot*: *xupa* (DAG.); *xupot*; *xuca* (BDC x, 100); *xurza* (?) ibid.

¹ Així vaig llegir-ho, 1930; però *ruta* deu ser un error meu, car sé que, en la lletra de Tastú (c. 1835), la *x* i la *r* quasi són iguals; com que Tastú es basava en part en fonts escrites, i vaig notar-li alguna errada de còpia, *xura* podia ser-ho per *xuta*; però anant seguit de *xuta*, crec que dona els dos primers com a rossellonesos i els altres com a trets de l'altre vessant pirinenc, i llavors més aviat s'ha de creure que són dues formes distintes: potser *xura* per encreuament amb *xuriquer*. En efecte, *AlcM* cita *xura* en JSebPons, i el troba en el Vallespir i la Garrotxa; junt amb un *xura* 'beneïtot'; BDC x, 100. Encara que es tracta d'un moixó ben diferent, no deixa de ser de creació elemental, i de coincidir en el šur- inicial, el nom gc. comenger del «troglodyte» (ALGc. IV, 1217), que és ššro, -š, a diversos pobles de l'alt Comenge, čšro des de Martres-Tol. i Garona avall, ššřęta a la sortida de la V. d'Aran, i el recordo del mateix Aran; *chourro* id., Dupleich (Pat. de Saint Gaudens). — ² No hi deu haver hagut mai a Mall. variant en -o, car en l'adagi «*xot* o cabrit, i el mardà podrit», que havia sentit a Palma AMAlcover (BDLC ix, 240), és clar que és a tort que ell grafia *xoto cabrit*.

XOTIS, de l'alemany *schottisch* id., pròpiament *der schottische tanz* 'el ball escocès'. □ 1.ª doc.: Vogel, 1911.

Xotrac, V. *sodegar* *Xotre* i *xotro* (Lluçanès: Griera, BDC ix, 15), deformacions eufemístiques de *fotre* (cf. *esfotrassat*) *Xotxa*, V. *xot* *Xotxo*, castellanisme intolerable per *repapiejaire* o *xaruc* *Xotxorrita*, V. *xitxarró* *Xovar*, V. *eixovar* *Xub*, V. *aljub* + *Xubato*, *peix* ~, en parlen els pescadors de StPolM però declarant alguns que no l'han vist mai (1924): crec que és un gallec *choubato*, diminutiu de *xouba* o *chouba* (CLUPEA, DECH II, 390a55) *Xubec*, V. *subet*

XUBESQUI, del fr. *choubersky* o *poële choubersky* ⁵⁰ 'grossa estufa transportable', del nom de l'inventor *Schuberski* (1837-92: Sachs-Villatte, *Suppl.*). □ 1.ª doc.: c. 1910 (*AlcM*).

Se'n veien encara a Bna. i els Pirineus, pels anys 20, i no fa gaire ho he sentit encara a algú, però crec que aplicat impròpiament a algun altre aparell de calefacció.

Xuc, *xuca*, *xucar*, V. *suc* *Xucla* (peix), *xuclacabres*, *xuclada*, *xucladii*, *xuclador*, *xuclamel*, *xuclament*, V. *xuclar* *Xuclamoro*, V. *sicomor*